

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

Таким чином, в структурі інноваційної компетентності керівника закладу освіти нами розглядається особистісний, когнітивний та діяльнісний компоненти, зміст яких розкривається у дослідженні.

Література

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та інновації для України. Том3. К.: 2011. 76 с.
2. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08 вересня 2011 року № 3715-VI. *Законодавство України: база даних* /Верхов. Рада України. Дата оновлення: 05.12.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (дата звернення: 21.04.2022).
3. Мармаза О. І. Формування інноваційної компетентності керівника навчального закладу в процесі магістерської підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 1 (35). С. 443– 452. URL: [file:///D:/user/downloads/pednauk_2014_1_55%20\(1\).pdf](file:///D:/user/downloads/pednauk_2014_1_55%20(1).pdf) (дата звернення: 21.04.2022).
4. Завгородній С. П. Розвиток у керівників загальноосвітніх навчальних закладів інноваційної компетентності у системі післядипломної освіти : автореф. дис. ... канд. педаг. наук: 13.00.04. Вінницьк. держ. педагог. ун-т імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2017. 21 с. URL: https://vspu.edu.ua/science/dis/des_17_1.pdf (дата звернення: 21.04.2022).
5. Штефан Л. В. Інноваційна компетентність інженера-педагога. URL : <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/104/18550-innovacijnakompetentnist-inzhenera-pedagoga.html> (дата звернення: 21.04.2022).

УДК 374"18/19"(477.87)(091)(043.2)

СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І.
Мукачівський державний університет

ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАКАРПАТТЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

У Закарпатській області, яка межує з Польщею, Румунією, Словаччиною, Угорщиною, мирно співіснують різні релігійні конфесії та національності, взаємодоповнюючи і розвиваючи культуру, традиції та освіту. Розвиток позашкільних закладів Закарпаття впродовж понад ста років позначений особливостями, пов'язаними передусім із його державною належністю, що засвідчують офіційні назви краю: Руська Крайна, Гуцульська Республіка, Підкарпатська Русь, Карпатська Україна, Підкарпатська територія, Закарпатська Україна, Закарпатська область. На початку ХХ ст. Закарпаття перебувало під владою буржуазно-поміщицької Угорщини, яка в 1867 р. домоглася рівних прав з Австрією.

Розвиток освіти та шкільництва вивчали А. Боднар, В. Гомоннай, А. Ігнат; історію Закарпаття під час Першої світової війни, розвиток культури – І. Гранчак, Д. Данилюк; політичні й релігійні аспекти розвитку краю – І. Дулішкович; культурний розвиток і становище русинів – Ю. Жаткович, О. Митрак, І. Сільвай; розвиток культури, торгівлі й товарного виробництва – В. Задорожний, Ю. Кундрат; розвиток промисловості та аграрного сектору, соціально-економічний і політичний розвиток – В. Ілько, В. Пальок; соціально-економічні, політичні, культурно-освітні проблеми розвитку русинів – П.-Р. Магочій;

соціально-економічний розвиток – О. Мицюк; процес мадяризації русинського населення, національний гніт слов'янських народів – О. Петров, І. Срезневський; розвиток початкової школи Закарпаття другої половини ХІХ – початку ХХІ ст. – О. Фізеші. Зарубіжні науковці досліджували такі аспекти: соціально-економічний і політичний розвиток – Г. Бідерман, С. Гапак; соціально-економічний та культурний розвиток закарпатських русинів – О. Бонкал, А. Годинка, О. Сабов; проблеми слов'янського питання Т. Легоцький; боротьба за збереження національної школи, мови, культури – Й. Перені; розвиток освіти та шкільництва – А. Чума тощо [1].

Дослідники історії Закарпаття Е. Балагурі, І. Гранчак, Д. Данилюк, В. Ілько, Г. Павленко, В. Пальок зазначають, що «багатовікове перебування Закарпаття під владою іноземних поневолювачів сприяло появі численного неукраїнського населення, особливо в містах та промислових центрах сільської місцевості деяких районів. Попри це, автохтонне населення становило в ІІ половині ХІХ – на поч. ХХ ст. основну частину населення краю» [2, с. 294].

Складний шлях упродовж кінця ХІХ – І пол. ХХ ст. пройшло мистецтво, розвитку якого перешкоджав іноземний гніт. На Закарпатті тривалий час не було ні театру, ні філармонії, ні своєї школи образотворчого мистецтва. У містах краю діяли невеликі авторські групи аматорів, які під час національних або народних свят ставили переважно одноактні п'єси. Драматичні гуртки й хори створювали насамперед при гімназіях та вчительській семінарії, у репертуарі яких домінувала угорська тематика. У хоровому мистецтві передова частина інтелігенції прагнула продовжити традиції багатоголосого хору «Гармонія» К. Матезонського. Угорські шовіністи пригнічували українське слово, не допускали українську чи іншу пісню, щоб вона не розбудила національну свідомість. Хоровий спів розвивався в гущі народу: на весіллях, хрестинах та інших сімейних святах. Образотворче мистецтво мало переважно церковний характер: розписи соборів, костелів, церков. Крім того, відомі окремі портрети, краєвиди міст, природа Карпат, відтворені в мистецтві [3, с. 321].

Глибока політична та соціально-економічна криза після Першої світової війни зумовила необхідність територіального перерозподілу кордонів. Доля Закарпаття щодо політико-територіальної належності змінилася суттєво. У Версальському [1, с. 81], Сен-Жерменському [1, с. 53] договорах підтверджена незалежність Чехословаччини як країни, що «охоплює автономну територію українців на південь від Карпат». Згідно з рішенням Паризької мирної конференції у Версалі [4, с. 50], Сен-Жерменською угодою від 10 вересня 1919 р., Трианонською угодою від 4 червня 1920 р. [5], Закарпаття ввійшло до складу Чехословаччини, яка на основі чотирьох колишніх українських комітетів утворила єдину адміністративно-територіальну одиницю – Підкарпатську Русь із центром у м. Ужгород.

Конституція Чехословаччини (§ 3, п. 2) трактувала Підкарпатську Русь як суб'єкт, наділений «найширшою автономією, узгоджуваною з єдністю Чехословацької республіки» [6]. Усе це відкривало нові можливості для

соціально-економічного й національно-культурного розвитку одного з найбільш відсталих на початку ХХ ст. регіонів Європи [7, с. 135].

Естетичне виховання юного покоління в закладах позашкільної освіти Закарпаття реалізовували під впливом складних і неоднозначних чинників – історичних, політичних, соціально-економічних, нормативно-правових, що в різні історичні періоди як позитивно, так і негативно впливали на розвиток позашкільної освіти краю. Позашкільна освіта має фундаментальне значення, є суттєвим складником у забезпеченні виховання, становить окремий напрям освіти, що передбачає опанування різних видів мистецтва як чинника професійного розвитку, становлення особистості через використання різних засобів впливу на емоційний, інтелектуальний, естетичний потенціал особистості [8].

Література

1. Фізеші О. Й. Початкові школи Закарпаття в системних освітніх трансформаціях другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Київ, 2016. 587 с.
2. Нариси історії Закарпаття / авт. кол.: І. М. Гранчак, Д. Д. Данилюк, Е.А. Балагурі, В.І. Ілько, Г. В. Павленко, В. В. Пальок. Ужгород: Госпрозрахунковий РВВ Закарпатського обл. управління по пресі, 1993. Т. І (з найдавніших часів до 1918 р.) 436 с.
3. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (ІХ – початок ХХІ ст.): навчальний посібник для студентів-україністів. Ужгород, 2009. 432 с.
4. История дипломатии / под ред. В. П. Потемкина. Москва-Ленинград: Госполитиздат, 1945. Т. 3: Дипломатия в период подготовки Второй мировой войны (1919–1939). 884 с.
5. Дипломатический словарь. В 3-х т. 4-е изд. Москва: Наука, 1986. Т. III: С-Я. 752 с.
6. Реферат освіти Підкарпатської Русі, м. Ужгород, 1923 р. Текст конституції Чехословаччини в перекладі 1923 р. // ДАЗО. Ф. 28. Оп. 2. Спр. 574. 68 арк.
7. Віднянський С. Закарпаття у складі Чехо-Словацької республіки: переломний етап у національно-культурному й етнополітичному розвитку русинів-українців. Культура Українських Карпат: традиції і сучасність: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Ужгород, 1–4 вересня 1993 р. Ужгород: Гражда, 1994. С. 130–140.
8. Софілканич М.І. Особливості естетичного виховання дітей і молоді засобами образотворчого мистецтва у позашкільних закладах Закарпаття (ХХ-ХХІ ст.): дис. .... канд.пед.наук : 011 – Освітні, педагогічні науки. Мукачево. 2021. 321 с.

УДК 378

ТЕЛИЧКО В. Ю.
Мукачівський державний університет

МОЖЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ «КВЕСТ» ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Процеси глобалізації та активний розвиток технологій істотно впливають практично на всі сфери життя, зокрема й на освіту. Це зумовлює зміну мети навчання, пошук нових освітніх методів та технологій, серед яких значний вплив на сутність освітнього процесу здійснюють онлайн технології, серед яких ключове місце посідають технології «квест». У роботі з квестом здійснюється інтеграція різних дисциплін та знань, однак основний фокус падає на вирішення певного завдання. Подібна технологія необхідна для адекватного формування ключових компетентностей сучасної молоді [1, с. 240]. Сьогодні квест, що

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>